Opinie

Opinie: Stikstof is politieke springstof

Opinie

Niet alleen in Vlaanderen, maar ook in Nederland blijkt het stikstofdossier politiek dynamiet. De VVD en de N-VA bezinnen zich best over de gevolgen, schrijft VILT-journalist Bram Bombeek in een opiniestuk.

14 JUNI 2022 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 JUNI 2022 16:00

Lees meer over:
stikstof

Het viel wat tussen de plooien van het nieuws, maar de stichting Huiskat Thuiskat wil huisarrest voor poezen afdwingen. Wetenschappers berekenden dat de circa vier miljoen katten in Nederland jaarlijks zo'n achttien miljoen vogels vangen en volgens juristen is de toepassing van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn dan onverbiddelijk: baasjes zijn verplicht om hun sluipmoordenaars op fluwelen pootjes binnen te houden.

Nog groter misschien is de milieudruk van honden: niet alleen zijn ze een probleem voor wild, maar ze zorgen ook voor een stevige stikstofdepositie door hun hondenpoep. Onderzoekers van de UGent berekenden onlangs dat 4 passerende honden per dag voldoende zijn om de kritische drempel van de meeste habitattypes te overschrijden. Een landbouwbedrijf met dezelfde impact zou dus gesloten worden.

Voorlopig zijn het theoretische voorbeelden, maar het helpt om de consternatie bij boeren over het stikstofbeleid te begrijpen. Bedrijven die al generaties bestaan, moeten verdwijnen door nieuwe juridische en wetenschappelijke inzichten. Nochtans hadden verkozen politici bij de aanwijzing van de habitatgebieden en later bij de invulling van de instandhoudingsdoelstellingen dure eden gezworen dat er voor de landbouwbedrijven geen gevolgen zouden zijn. Het is een belofte die ze niet konden waarmaken.

Dat overkomt hen wel eens vaker op Europees niveau. De afspraken over de monetaire en budgettaire stabiliteit van de eurozone zijn in het Maastrichtverdrag verankerd. Dat is de allerhoogste Europese rechtsbron, maar in de praktijk zijn die regels dode letter. Dat creëert niet alleen een beeld van politici die hun woord niet houden, maar veel erger nog: van Europese wetgeving die met twee maten en gewichten werkt.

> **In het stikstofverhaal heeft onze democratie zichzelf grotendeels buitenspel gezet**

In het stikstofverhaal heeft onze democratie zichzelf grotendeels buitenspel gezet. De regering-Balkenende probeerde nog om de aanwijzing van de natuurgebieden bij de Commissie te laten herzien, maar kreeg van anonieme ambtenaren te horen dat deze "definitief en onherroepelijk" was. Zo coulant als ze omspringen met de monetaire regels, zo strikt is Europa als het op milieuwetgeving aankomt. De Vlaamse regering heeft zelfs niet eens geprobeerd om bij te sturen.
Het is eigen aan ons democratisch proces dat wetten tot stand komen in een zorgvuldige afweging van verschillende belangen. De natuur, de maatschappij en de economie liggen constant met elkaar in de balans. Na verloop van tijd en in wijzigende contexten moet een nieuwe belangenafweging mogelijk zijn door onze eigen verkozen parlementen. De ondoordachte manier waarop we zoveel van onze wetgeving naar Europees niveau hebben getild, maakt die noodzakelijke heroverweging veel moeilijker en in de praktijk zelfs onmogelijk.
In Nederland floot de achterban van de VVD de eigen minister terug nog geen 24 uur nadat ze haar stikstofplan had voorgesteld. Ze stevenen daar af op een frontale botsing tussen de liberaal-conservatieve kernwaarden zoals eigendomsrecht en ondernemerschap en de beleidsagenda als regeringspartij. Ook daar zullen straks casussen als Averbode opduiken: eeuwenoude en voor een conservatief sacrale landschappen die moeten wijken voor de doelstellingen van de moderne milieubureaucratie.
Oud-journaliste Caroline Van der Plas vertelt met haar radicale boerenpartij BBB (BoerBurgerBeweging) een verhaal van een wereldvreemde, Haagse elite die haar klimaat- en milieuagenda opdringt aan de '***deplorables***' op het platteland. Samen met de boeren dreigen ook de economische vitaliteit en de sociale voorzieningen in het buitengebied te verdwijnen. Nu is de BBB nog een eenmansfractie, maar in de peilingen is ze al de derde partij van Nederland.

> **Op het moment dat partijen hun grootste talenten ontgoocheld zien afhaken wegens gebrek aan impact, zou het bij iedereen moeten doordringen dat een parlement iets te zeggen moet hebben**

In Vlaanderen laat Zuhal Demir graag uitschijnen dat het stikstofprobleem al lang op de radar van de politiek staat, maar die bewering valt met een korrel zout te nemen. Alvast in haar verkiezingsprogramma repte de N-VA met geen woord over stikstof, al was er wel aandacht voor andere belangrijke milieuproblemen zoals de lichtvervuiling (te bestrijden met een heus 'duisternisplan') en de geluidsnormen voor heipalen van windmolens op zee.
Dat versterkt opnieuw het beeld van "sluipende besluitvorming". Politici engageren zich via vage, supranationale wetgeving waar niemand kan tegen zijn. Steeds concretere rechtspraak vult achteraf de kleine lettertjes in, met drastische en onvoorzienbare gevolgen. Juridisch is dat in principe een mechanisme dat voor de N-VA bijzonder gevoelig zou moeten liggen. Niet zo lang geleden deed de partij een regering vallen over een dossier waarin exact hetzelfde dreigde te gebeuren.
Juridische soevereiniteit kan men niet een beetje verdedigen. Men verdedigt ze volledig of men verdedigt ze niet. Het is aan de parlementsleden om hun job te doen en de stikstofregels te heroverwegen. Op het moment dat partijen hun grootste talenten ontgoocheld zien afhaken omdat ze in het pluche geen impact hebben, zou het bij iedereen moeten doordringen dat een parlement iets te zeggen moet hebben. Als gedreven politici er zelf niet meer in geloven, wat zouden we het dan van de gewone burger gaan verwachten?

Onze redacteur Bram Bombeek schreef deze bijdrage voor de opiniepagina van De Tijd van 14 juni.

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada